

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 6.

„A szó elröppen, az írás megmarad.”

(P.) Nagyon érthetőnek és természetesen tartjuk azt a visszatetszést és ingerültséget, amit a magyar politikai körökben azok a disszonáns nyilatkozatok támasztottak, amelyek Aerenthál báró külügyminiszter szájából, az osztrák delegáció külügyi albizottságában, a kiegyezés közjogi tartalmáról, s a magyar állam és Ausztria közgazdasági jövődjéről elhangzottak, amelyek alkalmasak arra, hogy a kiegyezés szellemét és intencióit elhomályosítsák, s egyenesen tápot adjanak az ugn vezetett birodalmi egység illuziójának.

A külügyminiszter ezen elme-futtatása nemcsak híjával van a közjogi alaposágnak, hanem egyszersmind nélküli a jogosultságot és illetékességet is, mert a kiegyezés, és egyáltalában a közgazdasági kérdés egész komplexuma nem közös ügy, hanem a két állam belügye; amely tehát, természeténél fogva a közös miniszterek számára noli me tangere.

Ettől eltekintve azonban kár volna a külügyminiszter akadémikus fejtegetéseit tragikusan venni. Mert Aerenthál báróról

mindenki tudja, hogy nemcsak okos ember, hanem ügyes és tapasztalt diplomata is, aki bizonyára nem szokott fenhargon gondolkozni, és szem előtt tartja azt a historiai mondást: »A diplomata szájában a nyelv arravaló, hogy — eltitkolja vele a gondolatait.«

Aligha csalódunk tehát, ha föltételezzük, hogy a szóbanforgó fejtegetésekkel a külügyminiszter tulajdonképpen csak egy kis altató dalt akart zengeni az osztrák delegátusoknak, a kikről nagyon jól tudja, hogy sok álmatlan éjszakát okoz nekik Magyarország önállósági törekvése és az a nyitott ajtó, melyet e törekvés számára a kiegyezési szerződés biztosít.

Ha azonban mégis nem csupán taktikai fogásról és hangulatkeltésről lenne szó, úgy legyen szabad a külügyminiszterrel szemben első sorban egy koronatanura, nevezetesen Beck báró osztrák miniszterelnökre hivatkozni, aki nyilvános beszédeiben a miniszterelnöki székben nyíltan hangoztatta azt a komoly figyelemztetést, hogy Ausztriának most már el kell készülnie a gazdasági különválásra, s már a kiegyezési tárgyalások során teljes rezignációval beismerte, hogy a magyar álláspont érvényesülése az eddigi osztrák közjogi felfogás likvidálását jelenti.

Még ennél a föltétlenül autentikus tanuvallomásnál is van nyomatékosabb bizonyítékunk; s ez maga az írott szerződés, mely Magyarországon épúgy, mint Ausztriában törvénybe ígattatott, s a király által szentesített. Tehát most már nem egyoldalú közjogi tantétel — ami különben magának is elegendő volna — hanem a nemzetközi jog védelme alatt álló okirat biztosítja Magyarországnak azt a vitán fölüli álló jogát, hogy 1917-ben, szabad tetszése szerint, megvalósíthatja a közgazdasági önállóságot.

»A szó elröppül, az írás megmarad.« Beszélhet tehát akár Aerenthál báró, akár más osztrák ur, komolyan, akár taktikából, amit neki beszélni jól esik; minden szóbeszéd, ami az élő valósággal ellenkezik, csak füst és pára.

Ilyenformán fölösleges volna szangvnikusan kezelni ezt a kis affért. Nyugodtan rábizhatjuk annak elintézését a magyar kormányra és a magyar delegációra, s végső fórumban a magyar parlamentre. Azok majd helyreállítják a maga valóságában a tényállást és alaposan kiábrándítják az osztrák delegátus urakat is, ha netán az utóbbiakban mégis volna annyi naivság, hogy illuziókba ringatnák magukat.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A letartóztatás.

A 37-es számú szobában az utas vendég jóízűen horkolt, mikor a pincér belépett s jelentette neki, hogy két ur óhajt vele beszélni. Az alvó fölébredt, kidörzsölte az álmat a szeméből, egy percig elámult, pár kérdést tett a látogatókról, megnézte az óráját. A mutató a haton volt.

— Látom, hogy meg kell lenni. Lépjenek be az urak.

Amint az első megjelent, így szólt:

— A rendőrfogalmazó ur, kétségkívül?

Az utas leggrációzusabb mosolyával fogadta.

— Monsieur Prémartin bankár, ugy hiszem!

— válaszolt a biztos, nem kevesebb gráciával mosolyogva.

— Oh igen, én magam.

A társalgás a művelt társaság tónusában folyt tovább. A hivatalos ur mentegetőzött, hogy ilyen korán kénytelen zavarni; Prémartin ur örült a szerencsének és kijelentette, hogy ha már régebben ismerte volna, őt, a tökéletes nagyvilági urat mindenesetre fölkereste volna, bármily rövid ideig tartózkodik itt.

Egyszerű félreértés történt a bankár és

kliensei között, a rendőr néhány üzleti kérdést tett s ő teljes nyíltsággal beszélt operációiról.

A fogalmazó ur sajnálkozva jelentette ki, hogy megbízatása nem terjed ki a részletekre, csupán a megjelenésre s arra, hogy megkérje a bankárt, sziveskedjék vele jönni.

— Oh, hogyné! Teljes örömmel: csupán fölfrissíti magát egy kis hideg vízzel és fölöltözik.

A fogalmazó ur, természeténél fogva nagyon diszkrét lévén, visszavonult, de bocsánatot kért, hogy Boscarel, a derék közrendőr bent maradhasson.

— Hogyné, hogyné, ugyis teljes szívvél rokonszenvezik e derék és nyílttekintetű urral, aki első látásra bizalmat keltett benne.

— Csak semmi fecsegés, — morogta a rendőr magában s hozzátette: — tegnap valakit, aki 35 soust lopott, csizmasarokkal traktáltunk, ma ezt lakkcipőben, keztücs kézzel fogjuk el, mert milliókat lopott.

Rákiáltott Prémartinra s ez kinyitott az ágyból, felhuzta nadrágját s közben kijelentette, hogy nem tűri, hogy előtte fölényt gyakoroljon és anarkista kijelentéseket tegyen.

— Mit? Én? Hisz én hazafi vagyok és pedig antiszemita.

— M. Boscarel, én nem kérdeztem, ki Ön a családi tűzhelynél, de kijelentem, hogy aki nem tiszteli az osztályok közti különbséget, nem tiszteli a fennálló rendet és a társadalmat sem. Es a vasuti utasok hozzá vannak szokva, hogy a másodosztályon más modorban részesülnek, mint a harmadikon.

— Ön udvariaskodhat fölölem, ha jól esik, amennyi tetszik; én megesküdtem, hogy egy ilyen nagy... egy ilyen... mint ön, nem hagyok megpattanni.

— Köszönöm, fiam, azt a nagy érdeklődést, amivel irántam viseltetik, de nincs eszem ágában sem, hogy elveszítsem önrel az arany érdemjelet; én csak éppen tiltakoztam a sértő beavatkozás ellen.

— Csak ne csináljon hát bolondot.

Prémartin, aki gyönyörűen begomkolta cipőit, felállt:

— Végre is, M. Boscarel, ön, aki nem közönséges intelligens embernek látszik, remélem, megérti, hogy az a fickó, aki 1 frank 74 centimet elemel, közönséges gazfickó, gyanus személy, aki bárkit kirabol, ha a kenyérré válót megsejti nála; ellenben én, az én klienseim csupa dús gazdag emberek... Es ma, mikor már nem vagyok abban a helyzetben, ön jobban

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
 borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A képviselőház ülése. A képviselőház Návay Lajos elnöklete alatt tegnap fél 2 órakor ülést tartott, melyen tudomásul vette a főrendiház üzenetét az ott elfogadott törvényjavaslatokról.

A főrendiház ülése.

Az ülést tizenegy órakor nyitotta meg gróf Dessewffy Aurél elnök s a következő előterjesztést tette:

— Az egész művelt világ annak a megdöbbentő, rémes gyilkosságnak hatása alatt áll, melynek Portugália királya és trónörökösé áldozatul estek. A magyar nemzet a legnagyobb felháborodással gondol a példátlan tette, mert ha rokonszenvvél kísér minden az alkotmányos jogok és szabadságok védelmében folytatott küzdelmet más nemzeteknél is, csak kárhovatással és megvetéssel fordul el a küzdelmek olyan kitöréseitől, melyek embertelenek és veszélyeztetik a célt, melynek szolgálni akartak. Ezután az elnök javaslatára kimondták, hogy a főrendiház részvétét a miniszterelnök útján juttatja kifejezésre.

Az elnök: Indítványozza, hogy bár a Romában kötött postaszerződés becikkelyezéséről szóló javaslat nincs napirenden, tárgyalják ma. (Helyeslés.)

Hozzászólás nélkül tárgyalta és elfogadta a főrendiház az igazoló bizottság jelentését a főrendiház névjegyzékének kiigazítása iránt, a mentelmi bizottság előterjesztését Ambróczy Gyula báró párbaj ügyében, az erdélyi birtokrendezésről s a birói és ügyészi szervezetről szóló javaslatokat s a postaszerződés dolgát.

A nagyikikinda—aradi vasutról szóló javaslatnál gróf Zselénszky Róbert szólalt fel.

— A javaslatot — mondta — nem fogadja el. Az arad—csanádi vasutak hajlándóknak nyilatkoztak kilométerenként 20,000 koronával olcsóbban építeni. Nem kértek volna a

községektől semmit, míg a Pallós-Pollák-cég 1,470,000 koronát szedett össze a községektől, melyek olyan törzsrészevényeket kapnak a sok pénzükért, melyek nem érnek semmit. Emellett a vidék jó vasutat kapott volna, míg a Pallós-Pollák-cég által épített vasuton vegyes vonatok járhatnak. Ezekután természetes, hogy nem járul hozzá a vasut engedélyezéséhez. A vasut dolga országos botrány. (Nagy mozgás.) Nagyobb gondatlanságot még nem követett el a kereskedelmi kormány, mint e vasut engedélyezésénél. Szakértők szerint csak a hódmezővásárhely—makó—nagyszentmiklósi helyi érdekű vasut engedélyezése volt ilyen botrányos. — A magyar sajtó egyforma dühhel támadta meg januári beszéde után, csak a Pester Lloyd volt vele szemben objektív. Egyáltalán úgy veszi észre, hogy csak a Pester Lloyd az egyetlen jól és méltányosan szerkesztett magyar lap. (Derültsg.) Volt olyan lap is, mely vele szemben az inkompatibilitást emlegette. Hát az inkompatibilitást nem a szószéken, hanem a miniszterek és államtitkárok előszobáiban szokták megsérteni. O ezer koronát ad annak, aki be tudja bizonyítani, hogy ő a három év óta, mióta az arad—csanádi vasut igazgatóságához tartozik, egyetlen egyszer volt a kereskedelmi kormánynál. Kérde Sztérényit, a Pallós-Pollák cég is tehetne ilyen ígéretet? Sztérényi multkori beszédére reflektál és állításával polemizál.

Sztérényi Lószef államtitkár reflektál Zselénszky beszédére, a vasutakat védi és ajánlja a javaslatot elfogadásra.

A főrendiház ezután általánosságban és részleteiben elfogadta a javaslatokat és az ülés véget ért.

A külügyminiszter elszólása. A delegáció mai nyilvános ülése előtt 9 órakor a függetlenségi delegátusok értekezletet tartottak

a magyar Házban, az u. n. Kossuth szobában, amely Kossuth részére tartatik fenn, ha Bécsben időzik. Az értekezleten *Eszterházy* Pál gróf a külügyminisztérium osztályfőnöke, a külügyminisztérium képviselőjében jelent meg és részt vett az eszme cserében, mely csaknem fél 11-ig tartott. Az értekezlet, melyen a miniszterelnök is jelen volt, beható tárgyalás alá vette Aerenthal gróf külügyminiszter kifogásolt beszédét. *Eszterházy* gróf több ízben nyilatkozott és adott felvilágosítást. Ezek a nyilatkozatok, melyeknek fontosságát emeli, hogy a külügyminiszter képviselője a függetlenségi párt, mint az országgyűlési többség delegátusi pártjára teljesen megnyugtató hatást gyakorolt és annak eredménye volt, hogy *Eszterházy* grófnak később nyílt ülésen elmondott beszédénél az *Aerenthal* ügyet befejezettnek tekintik. *Eszterházy* kiemelte, hogy Aerenthal félreértették; akkor haragudtak meg rá, mikor a magyar álláspont mellett kelt sikra: továbbá kiemelte, hogy ő, aki elveinek tenntartásával vállalt szerepet a külügyminisztériumban, sohasem fogja megengedni, hogy ott Magyarország ellen mérget főzzenek. A függetlenségi párt külön értekezletet adott a mai nagyon összebonyolult ügynek kedvező fordulatot az által hogy a külügyminiszter magát ott képviseltette.

A Breider-ház ügye.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap csütörtökön délután tartotta rendes havi ülését.

Glac Antal főispán elnöklete alatt jelen voltak: *Rimler* Károly polgármester, *Bordé* Ferenc főjegyző, *Papp* Miklós kir. pénzügyigazgató, *Varró* Domokos kir. főmérnök, *dr. Baróthy* Ákos v. főorvos, *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő, *Lázár* Márton kir. alügyész, *Miskolczy* Barna, *Dus* László v. főügyész, *Hlatky* Endre, *Rádl* Odón, *Mezey* Mihály, *dr. Hoványi* Géza, *dr. Berkovits* Ferenc, *dr. Cserenyés* Béla aljegyző.

Az ülés megnyitása után a polgármester havi jelentését terjesztették elő, melyből a következő érdekesebb adatokat közöljük:

Az általános közegészségügyi állapot január hónapban a nagyobb mérvben fellépett influenza betegülések miatt kedvezőtlen volt. A légző szervek hurutos és lobos bántalmi szaporodtak, úgy, hogy hörghurutban és tüdőlobban 23 halálozás történt. Ellenben a heveny fertőző betegségek száma apadt. Hasi hagymáz 6 betegülés, 1 halálozás; roncsoló toroklob 9 betegülés, 1 halálozás és a kanyaró 29 betegülés s ugyancsak 1 halálozással fordult elő.

A gyermekkorházban 58 tekvő- és 216 bejáró, a járványkorházban pedig 9 beteg gyógykezeltetett.

Született 76 fiu, 60 leány, összesen 136 gyermek.

Elhalt 62 fi, 52 nő, összesen 119 egyén. A szaporodás 16. Városrészentint elhalt: Újvárosban 26, Olasziban 3, Váraljavelence és Csillagvárosban 15, a kórházakban 46.

Két éven aluli gyermek 32 halt el; szegény beteg 750 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére.

A közbiztonsági állapot január hónapban kielégítő volt.

Lopás 80, szarolás 2, csalás 4, sikkrasztás 8, hamis pénz forgalomba hozatala 3, súlyos testi sértés 3, súlyos testi sértés 3, könnyű testi sértés 8.

A nyaralók 63 családban álltak, 39 családban álltak meg. Nyaralók teljesítették a közbiztonsági feladatokat 36 családban.

Labradók volt 71 egyén; ezek közül az állatok elvételénél 31, elvétel nélkül 40.

Előző évi teljesítés 100 esetben történt.

tudja még, mint én, hogy milyen korrekt dolog, ha megszabadítom őket kellemetlen túlbőségüktől . . .

— Haha! — kiáltott a rendőr nagyot kacagva, — ez ám a jószívű rablás . . .

— Ah! nagyon kedves, — szólt *Prémartin*, aki éppen borotválkozáshoz fogott, — ön megneveheti az embert, *M. Boscarel*, köszönöm. Az én klienseim, — mondom — borzasztó kövéren jönnek hozzám, úgy, hogy az már éppen nem normális s ráadásul azzal a föltevessel, hogy én nem vagyok éppen tisztességes üzletkező ember, tehát nálam, általam üzönt lehet nyerni. Ez nem korrekt dolog, ugy-e?

— Nem ám!

— Es aztán, ha a véletlenségek és esetlegesen elleneim ütnek ki, akkor rám törnek . . . Mondjuk csak, *M. Boscarel*, ha ön megvesz egy sorsjegyet, vajjon bepörli-e az igazgatóságot, ha nem huzzák ki?

— Jó is volna.

— Hát, mondja csak, hol helyezte el a pénzt?

— Ah én, sehol. Elég hamisságot láttam én már életemben ahhoz, hogy kedvem legyen másnak adni a pénzem.

— Tehát otthon őrzi, tresorban.

— No még mit?

— Es ha 10 százalékot remélhet érte annál, akinek átadta, nem elégszik meg, hanem 25 százalékot követel.

— 25-öt?

— Igen, kedvesem, 25-öt és ha nem kapja meg, becsukja az illetőt.

— Cudarok.

— Emlétt, *Prémartin* megborotválkozott, fölszárította arcát s most a száját kezdi fölhasználni.

— Es ráadásul milyen mohók és türelmetlenek. Eppen ma indulok a borszere egy nagy-szerű spekulációt lebonyolítani s holnap már talán megadhatom nekik a 25 százalékot is.

— Ejha.

— Lássa öregem, ma megduplázhatnám az ön vagyonát.

— A vagyonomat!

— Föltétlenül . . . természetesen, persze, ha ezek az állatok meg nem akadályozzák épen ma, hogy megjelenjek a börzén. Milyen összeggel is rendelkezik ön . . .

— Aj, milyennel, kétezerszáz frank fixem van s milyen munkával kell megkeresni.

— Kétezerszáz frank, hallatlan, egy ilyen embernek: ilyen becsületesnek! . . . Legyen nyugodt, szólok a följobbalóinak, van egy kis befolyásom a rendőrség vezetőinél. Lesz gondom önre.

A biztos, ott ülve a széken, nem mert köszönetet mondani, de más szemmel nézett arra, aki szólhat az ő érdekében s megduplázhatja a vagyonát.

— Hát természetesen szükség van rá, hogy most az önök cellái helyett a börzére mehessenek, — szólt a bankár s kalapját, botját kezébe vette. Egyszermind egy tárcát adott át a rendőrnek.

A rendőr nagyot nyelt, aztán így szólt:

— Oh, nom tenne meg nekem egy szívességet, — szólt a rendőr — kinyitotta a tárcát, néhány bankjegyet vett ki belőle s átadta. — Ha ezzel legelőbb jutnana szakom.

— Az más, ha szívességet tehetek önnek, *Boscarel*, mindig nagy örömmel jössz. A vizontlátás, kedves *Boscarel* ur.

Es *Prémartin* elgondolkozott a szavain.

Jozsef Jullian.

Külföldre szóló utlevél mindössze 11 adott ki, még pedig az európai államokba 10 és Amerikába csak 1, aki a kintlevő gyermekeihez ment ki.

A nagyváradai mentőosztály január hó folyamán 39 ízben vonult ki, még pedig: balasethoz 19, betegszállításához 20 esetben.

A közadók január havi bevételi eredménye nem volt kedvező, mert 5444 kor. 48 fillérrel kevesebb kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

Befolyt:

Kincstári adóban	40994 K 83 fill.
kamatban	1700 > 75 >
Betegápolási pótdó	1550 > 41 >
kamatban	36 > 99 >
Hadmentességi díjban	361 > — >
kamatban	11 > 60 >
Házalási adóban	48 > — >
Fegyveradóban	2 > — >
Allami óvoda-adóban	41 > 40 >
Gazd. cselédpénztárdíj	1 > 20 >
mely összegek a királyi adóhivatalhoz szállítottak át.	
Városi adóban	14849 K 08 fill.
Vizdíjban	4937 > 35 >
Utadóban	2821 > 72 >

folyt be. A bejelentés folyamatban van.

Január hónapban kiadtak 20 iparigazolványt, megszűnt 7 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A közigazgatási bizottság évi jelentésében felsorolja mindazokat a kivánalmakat, amelyek az év folyamán felmerültek.

Dr. *Hoványi Géza* indítványára azt is bevették a kivánalmak közé, hogy a nagyváradai kir. adóhivatal I. oszt. adóhivatalá emeltessék.

Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, amely szerint *Conrad Gyula* anyakönyvvezető helyettes évi 1000 korona tiszteletdíját 2000 koronára emelte fel.

A Breider-ház ügye.

Az összeomlott Breider-ház ügye hosszasan foglalkoztatta a közigazg. bizottságot. A főispán az ügy referálására felkérte *Kösszeghy József* főmérnököt, aki ismertette az ügyet.

A végzetes szerencsétlenség után a tulajdonos nem tudta mi tévő legyen s az épület romokban hevert, elzárván a közlekedést. A város felhívta a tulajdonost, hogy adjon be tervet és kérjen építési engedélyt az épület rekonstrukciójára.

Breider be is adta Szász Róbert egy tervét és 8 sornyi műszaki leírását. Erre az építési engedélyt nem adta ki a tanács, mert az egész pincerész rossz anyagból és darabos téglákból, kötés nélkül van csinálva. A 3 pince pilléren tenyérszerű nyílások vannak s az épület többi falai is rosszak, rosszul vannak építve, rossz anyagból. Minden percben összeomolhat az egész. A rekonstrukció terve semmiképen sem vihető keresztül, hanem az egész épületet le kell bontani.

A tanács végzését Breider megtelebbezte. Azt állítja, hogy a főmérnök felületesen járt el, s kiváló szakértők meg fogják cáfolni. A kárért, ha nem építhet, a várost teszi felelőssé.

A főmérnök kijelentette, hogy beható vizsgálat alapján mondta ki véleményét. Más szakértők is megvizsgálták s ugyanaz volt a véleményük. Az egész épület teljesen megbizhatatlan. Mindenkit megkeresett Breider, de egyetlen helyi vállalkozó sem vállalta el a ház helyreállítását. Fentartja azon álláspontját, hogy az épület nem tartható fenn.

Varró Domokos kir. főmérnök érti a bizalmatlanságot Szász Róbert ellen, de hívják fel Breidert, hogy más szakértővel készíttesse el a helyreállítás tervét. Hátba az épület egy részét meg lehetne menteni. Példa van rá, hogy egy épületet aláépítettek. Esetleg egy bizottság vizsgálhatná meg az épületet és a helyreállítás tervét, amelybe a miniszter kiküldöttje, az állam-építészeti hivatal, a város, a tulajdonos szakértői vannak részt. Ha kimondják, hogy nem lehet helyreállítani az épületet, akkor lebontják.

Rádl Károly rámutat, hogy most azt

kell elbírálni, vajjon a bemutatott terv alapján kiadható-e az építési engedély.

Hlatky Endre csak akkor romboltatná le az épületet, ha nem akadna szakiparos, aki megfelelően helyreállítja. A lerombolást most ne mondják ki, hanem hívják fel, hogy záros határidő alatt adjon be megfelelő tervet.

Rádl Odón meg van győződve a főmérnök véleményének helyességéről, de ha az életbiztonságra veszély nincs, adjanak módot a tulajdonosnak, hogy esetleg helyreállíthassa a házat.

Kösszeghy József újból részletesen rámutat, hogy lehetetlen a ház pincerészében dolgozni, mert a bontás megkezdésekor összeomlik az egész épület. A felelősséget sem a város, sem ő nem veszi magára.

Hoványi Géza szintén a lebontás kimondása ellen van. Nem lehet egyoldalul eljárni, hanem szakértői bizottság adjon újabb véleményt.

Ezután a bizottság kimondotta, hogy a bemutatott terv alapján nem adja ki az építési engedélyt, hanem felhívja a tulajdonost, hogy ápril hó 1-ig az átalakításra megfelelő terveket adjon be. Ha ezt nem teszi, határoznak a lebontás felett.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Egy vladivosztoki menekült Nagyváradon?

Az oroszországi zavaros állapotokat igen sok igényelő igyekszik a maga hasznára értékesíteni s különösen Magyarországon már ezideig is nagyon sok orosz menekült, orosz üldözött egyén talált letelepedési helyre, hol nem a rendes munka, hanem a szélhámosság, a csalás vagy más pénzszerzési formát választják ki.

A tegnapi nap folyamán a nagyváradai rendőrségnek sikerült egy ilyen orosz menekülttel megismertetni a nagyváradai rendőrség vendégszeretét. Az esetről tudósításunk a következő:

Bott György nyomozó rendőrelőőr tegnap délelőtt az Ujvilág kávéházba is bement, hol a sok vendég között egy idegen kinézésű embert is talált. Az idegen egyén felűnt *Bott*-nak, annál is inkább, mert az illető nagyon ügyesen kezelte a kártyákat. A rendőrelőőr igazolásra szólította fel az idegent, aki a rendőri felszólításra orosz nyelven válaszolt, amit *Bott* nem értve németül kezdett vele beszélgetni. Az idegen azonban a német felszólításra sem tudott igazolványt előmutatni, mire *Bott* a rendőrségre kísérte.

A rendőrségen valami nehezen kitudták tőle, hogy *Igyesz Albert*-nek hívják s oroszországi illetőségű egyén. Arra vonatkozólag, hogy miként került ő Nagyváradra a következőket adta elő.

Vladivosztokban szolgált mint katona, azonban a zendülés alkalmával megszökött s az orosz határon 50 rubel lefizetése ellenében a határőrök átengedték Bukovinába. Itt három hétig veszteget s Amerikában lévő testvérétől hajójegyet várt, mellyel ő is kiment volna az új világba. A hajójegy késett s ő jobbnak látta Bukovínát elhagyni s Magyarországra jönni. Magyarországon Nagyváradot tartotta legalkalmasabbnak, hogy letelepülhessen.

Nagyváradra érkezve, *Fuchs Mór* főrabbihoz ment, aki neki ajánló-levelet adott, mellyel alapján *Igyesz Albert*, a nagyváradai jobb módú izraelitáktól elég tekintélyes összeget szedett össze. Az összeget pénzzel pedig leült az Ujvilág-kávéházba és ott kamatoztatta azt s ő közben lepte meg a rendőrség.

Oroszországból különben azért is kellett menekülnie, mert ő asidó, ezeket pedig Oroszország nem látja szívesen.

A menekült vallomását nem tudta semmivel sem igazolni, miért is a rendőrség őt tartóztatta. A kérdésekre később olyan ellentétes válaszokat adott, hogy a rendőrség joggal gyanúsíthat benne egy nemzetközi szélhámosságot. Rendes foglalkozásul gabona- és borkereskedést jelentett be.

A kihallgatás után a rendőrség megparancsolta, hogy 24 óra alatt távozzék el Nagyváradról, különben tolonc-uton fogják elvinni. E felszólításra *Igyesz* a következőket mondta:

— Az nem lehet. Én a fehérneműmet mosásba adtam és szennyes ruhában nem akarok máshová menni.

A rendőrség *Igyesz*-t ezután a tolonc-házba vitette s addig fogja tartani, míg Oroszországból meg nem jön az illetőséget igazoló bizonyítvány, s ennek megtörténtével el fogja toloncolni az országból. Ismerve Oroszország közigazgatásának lassuságát, előreláthatólag *Igyesz Albert* a nagyváradai toloncházban fogja megérni 1909 február havát.

UJDONSÁGOK.

A pápa a Katolikus Sajtóegyesülethez.

A Katolikus Sajtóegyesület fontosságát több ízben hangoztattuk. Most olyan elismerésre kell rámutatnunk, amely legmagasabb helyről emeli ki az egyesület fontosságát. Nem lehet ékeesebb és meggyőzőbb szavakkal ajánlani a Sajtóegyesület támogatását, mint azt *X. Pius* pápa a Katolikus Sajtóegyesület elnökségéhez intézett alábbi levelében:

Rendkívül örvendünk, hogy Magyarországon a katolikusok a kellő ellentállásnak erős akaratával lelkiükben teljesen megértették és mélyen belátták, hogy korunk elhatalmasodó bajainak mérgezett és káros forrása a romlott sajtó. Legutóbbi nagygyűlésük megérdemli, hogy ne csak dicsérrel magasztaltassék, hanem a többieknek elébe helyeztessék, mert ennek a veszedelemnek úgy nagyságát, mint következményeit a szemek elé tárta és orvoslásra rögtön módot is keresett, megalakítván ott (a helyszínén) egy egyesületet, melynek feladata leendő közös erővel és férfiasan szembeállani az ellentétes iratoknak terjesztésével s a hit- és erkölcsöknek megvédelmezésére hasonló fegyverekkel felvenni a küzdelmet: az iratok ellen iratokat, újságok ellen újságokat, könyvek ellen könyveket állítván szembe. Korunk ugyanis jellegénél fogva alkalmas arra, hogy a sajtóról nevezessék el: igen sajnálatos azonban, hogy a sajtó nem mint az igazság és az erények legalkalmasabb terjesztője hatalmasodott el, hanem mint fonák visszaélés, mely a törvények védelmében elbizakodva szítja és táplálja a vallás ellen folyó harcot, káros erkölcsöket szül és terjeszt, gyűlölséget ébreszt a polgárság körében, zabolátlan szenvedélyeket gerjeszt és napról napra szerte hinti mindazt, ami csak alkalmas az emberek gondolkodásának és lelkiük megromlására. Látván a veszedelmet és tudatában hivatásunknak, mely az egész nyáj érdekében, a rossz legelőktől való távoltartására és a jó táplálék nyújtására kötelez minket, nem mulasztottuk el kezdetől fogva figyelmeztetni az országokat, népeket, tár-

sulatokat és egyeseket, hogy lássanak kése-
delem nélkül a munkához, ha a Krisztus
vérrel vetett hitet és a belőle fakadó erényt
meg akarják őrizni. Es volt alkalmunk az
örvendezésre, melyek közül jól esik megem-
lékeznünk az elismerés és büdítés kedvéért
— Ausztáriáról, hol a legnagyobb buzgalom-
mal támogatták törekvésünket és közös ja-
vaink épségének védelmezésére szervezván
az erőket, bőséges reményt nyújtottak arra,
hogy a káros hatásokat nemcsak szűkebb
határok közé szorítani és meggyöngíteni, ha-
nem valaha győzelmesen elhárítani is lehet-
séges lesz. Hála legyen Istennek, hogy az Ő
drága kegyelméből most újabb és pedig a
legélénkebben óhajtott örömet szerez Ne-
künk Magyarország. Erős a bizalmunk, hogy
szándékotok nagy eredményeknek lesz forrása,
melyeknek erejével Magyarország képes lesz
— és legyen is az őseitől, de különösen
Szent Istvántól átvett dicső örökségnek sér-
tetlenségét megvédelmezni. Miután azonban
ez nem eszközölhető a jóknak egyetértése és
segítségével, nagy a reményünk, hogy a
magyaroknak kipróbált akarateréje a jelen-
legi viszonyok között akként fog érvé-
nyesülni, hogy kivétel nélkül mindegyiktek
nagylelkűen hozzá fog járulni — kiki tehet-
sége szerint — a lehető legüdvösebb és leg-
szükségesebb mű véghezviteléhez. Magyar-
országtól, a nagy és dicső tettek hazájától,
mindig nagy dolgokat várunk: különösen
azonban azt, hogy a katolikus név dicső
továbbra is viselni fogja s a hit és erkölcs-
nek úgy ápolásában, mint védelmében nap-
ról-napra fényesebb példákat fog nyújtani.
Mint ezen remélt eredményeknek kieszköz-
lőjét, a Mi jóindulatunknak zálogát és a
mennyei kegyelmek biztosítékát Nektek és
Magyarország minden fiának, akik a Katho-
likus Sajtóegyesület javára munkát, jóindu-
latot és segítséget áldoznak, apostoli áldá-
sunkat az Urban készséges szeretettel adjuk.
Kelt Rómában, Szent Péternél, 1908.
jan. 10-én, pápaságunk ötödik évében.

X. Pius.

* **Radnai püspök Nagyváradon.**
Besztercebánya püspöke dr. Radnai Farkas, ki
Sz.-László káptalanából emelkedett a megyés
püspöki székbe, mint tegnap megirtuk, Nagy-
váradra érkezett. Negyedfél esztendeje már,
hogy eltávozott inagét, hová oly sok emlék fűzi,
hol életének javát töltötte. Mióta Beszterce-
bánya püspöke lett, nem volt Nagyváradon.
Most eljött meglátogatni barátait, ismerőseit,
kikre most is szeretettel gondol. Tegnap volt
kartársait, a káptalan tagjait látogatta meg és
néhány ismerős elkelő családnál vizitelt. Há-
zigazdója dr. Bogdán István apát-kanonok tisz-
teletére néhány jó barátját hívta meg, kikkel
együtt töltötte az időt, felújítva a mult kedves
emlékeit.

* **Kinevezés.** Glacs Antal főispán teg-
nap nap folyamán Barna Péter kumanyesdi
jegyzőségét az ottani anyakönyvvezetővé
nevezte ki.

* **A gyermekmenhely bizottságok
ülése.** Bihar megyében lévő gyermekmenhelyi
telepek bizottsági március hó 1-én közgyűlést
fognak tartani. A közgyűlésre már most nagy-
ban tartanak az előkészületek. A közgyűlés a
városháza nagytermében lesz megtartva. A bi-
zottság elnöke Mezey Mihály, kit a miniszter

nevezett ki e tisztségre. A közgyűlésen itt lesz
Edelsheim Gyulai Lipót báró az országos gyer-
mekmenhely központi igazgatója is.

* **A Pece-szabályozás.** A Pece-szabá-
lyozás nagyfontosságú ügyében nagy lépés
történt. Bihar megye alispánja, mint I. fokú viz-
jogi hatóság meghozta végzését és engedé-
lyezte a Pece és Aduna patakok szabályozását
és a Pecepatakból kiágazó ipari csatornának a
városon keresztül földalatti zárt csatornában
vezetését. Az új Pececsatorna hossza 5625
méter. Az engedélyezési okirat részletesen
körülírja a nagy vízmű technikai kiképzését.
Most már mi sem áll utjában, hogy a Pece
szabályozását mielőbb megkezdje a város s
ezzel a város egy nagy részének fejlődésére az
alapot letegye.

* **Az erdőőrök fegyverei.** Az eddigi
szokások szerint az erdőőrök saját fegyvereik-
kel teljesítették szolgálataikat s igen sok eset-
ben vadorzással is foglalkoztak. A hatóságok
nagyon sok esetben vonták vadorzás miatt fe-
lelősségre az erdőőröket, miáltal sok idő és
munkaveszteséget idéztek elő. A magyar királyi
erdőhivatal most rendezni akarja ezt az ügyet
és olyan intézkedést proponált az alispánnak,
mely ha nem is teszi lehetetlenné a vadászást,
de azt tetemesen meg fogja nehezíteni. Teg-
nap ugyanis az állami erdőhivatal átiratot inté-
zett az alispánhoz s javasolta hogy az összes
erdőőröket Kropacsek fegyverekkel, vagy Werndl
féle karabélyokkal lássa el a megye. A vad-
állomásra igen fontos ügyben az alispán a
honvédelmi miniszterhez fog felterjesztést tenni
s a miniszter intézkedése alapján a katonasá-
gnál használatból kikerült fenti fegyverekkel
már a közel jövőben el fogja látni az erdő-
őröket.

* **A mérnökök gyűlése.** A következő
felhívásra kértünk fel. A magyar mérnök és
építész egyesület nagyváradai osztályának tagjait
felkérjük, hogy folyó hó 8-án este 7 órakor
budapesti vendégeink érkezéséhez a vasuti ál-
lomása feltétlenül kifáradni sziveskedjenek, hogy
illusztris vendégeink fogadtatása ünnepünk szin-
vonálához mérten impozáns s reájuk nézve em-
lékezetes legyen. A rendezőbizottság.

* **Hány 48-as honvéd halt meg
1907-ben?** A járási főszolgabíróktól tegnap
érkeztek be a 48-as honvédekre vonatkozó je-
lentések. A jelentések a mult évben elhalt
honvédekre vonatkoznak. Ezek szerint a me-
gyében elhalt a cséffai járásban 1, derecskei-
ben 5, sárrétiben 1, szalontaiban 1 és a mar-
gitaiban 2, összesen 11 honvéd.

* **Az új mozgófénykép-színház meg-
nyitása.** Az Edison mozgófénykép-színház a
Bazár-vendéglő helyén immár néhány nap
mulva kitarja kapuit a közönség előtt. Most
már ugyyszólván az utolsó ecsetvonások történnek
a ragyogó berendezés igazán nagy munkájában. A
színház óriási vetítővásznát körülövező rendki-
vül diszes, remek drapéria is most készül s
a termek festésén lázasan dolgoznak ifj. Vinkler
Szilárd mester munkásai. A hatalmas nézőtér
pompás, kényelmes páholyok is lesznek a szá-
mos fentartott helyen kívül. Az Edison színház
egyik legelső szenzációja lesz az a mozgófény-
kép, amelyet a Portugál király és a trón-
örökös temetéséről készített a Pathé-cég, —
amely a királyi gyászszertartás felvételét az
összes vidéki mozgófénykép-színházakat meg-
előzően az Edison-színház számára biztosította.
Azonfelül több nagy utóbbi időben történt
világszenzáció mozgóképet is megszerezte a

vállalat, amely a képeit nem kölcsön veszi,
hanem nagy áldozatokkal vásárolja, hogy ezáltal
közönségének legfokozottabb igényeit is kielé-
gíthesse.

* **A debrecen—nagyvárad vasút.** A
debrecen—nagyvárad, helyi érdekű vasút elő-
munkálati engedélyesei kérték Nagyvárad
városát, hogy törzsrészvények jegyzése után
100,000 koronával járuljon hozzá a vasút épí-
tésére. A városi számvevő hivatal most jelen-
tette a városi tanácsnak, hogy a kért 100,000
koronára tizedzetet nem talál.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Keresztény
Kereskedők és Kereskedő Ifjak február hó
2-án tartott táncestélyen felülizettek még:
Cziller Imre 25 kor., Andrányi Károly és fia
20 kor., Karácsonyi János 19 kor. A rendező-
ség ezután mond hálás köszönetet a nagylelkű
adakozóknak.

* **A kardói bíró pere a katonaság
ellen.** Kardó község bírája pert indított a
4-ik honvéd gyalogezred ellen. A peres ügyre
vonatkozólag adjuk a következőket. A 4-ik
honvédgyalogezred rendes lövészeti gyakorla-
tát a kardói nagy tisztáson szokta megtartani.
A tisztás különben legelőül is szolgál a köz-
ség jószágainak. Ezért a terület használatért
a honvédelmi miniszter 24 koronát engedélye-
zett még 1907-ben. A lövészeti gyakorlatok
megtartására mindig engedélyt kellett kérni a
katonaságnak a kardói bírótól. Ez év elején
a parancsnokság az eddigi feltételek mellett
meg is kérte az engedélyt, azonban a bíró
megkötötte magát és nem adta meg az enge-
délyt, hanem hivatkozva a jelenlegi drágaságra,
a nagy ármelegedésekre, 24 korona helyett
csak 100 koronáért volt hajlandó a területet
a katonaságnak átadni. A katonaság a feltételt
nem fogadta el, azonban, mivel a gyakorlat
ideje január 29-re volt kitűzve, megkellett tar-
tani a gyakorlatot. A lövészet megszűnté után
a kardói bíró odament a parancsnokhoz és
kért a 100 koronát. A parancsnok természet-
esen nem fizette ki a bírót. Kardó község
nemes bírája a tartozásért beperelte az ezre-
det. Előbb azonban ügyvédi felszólítást kül-
dött a parancsnokhoz, hogy 8 nap alatt fizese-
n. Az ügyvédi felszólításra az ezredparancs-
nok tegnap átiratot intézett a megyéhez. Az
áriratban kéri, hogy az alispán egy bizottsá-
got küldjön ki, melyhez a katonaság részéről
szintén lesz egy bizottság kiküldve s a egyes
bizottság majd a helyszínen megfogja vizsgálni
a területet s megállapítja a kárt, melyet a ka-
tonaság okozott s a katonaság csak ennek
értékét fogja kifizetni. A bizottságok kiszállása
befog kerülni 100 koronába, de azért meg-
kell tartani, mert a reglama így parancsolja.

* **Nincs többé rheuma, asztma, csuz,
köszvény, lábdaganat, tyukszem, büttyök, mert
Rytkó Viktor budapesti specialista oly próba-
tűrdőt nyitott, hol mindenki kipróbálhatja an-
nak jószágát és párszori használat után már is
jobban érzi magát. Minden elhanyagolt és régi
rheumát gyökeresen gyógyít. Rytkó Viktor a
nagyváradai közönség kívánatára bevezetés cél-
jából hosszabb ideig marad és próbafüzdőkkel
szolgál. Egy gyógyó sós láb gőzfürdő 1 koroná-
tól feljebb. Nyitva reggel 5 órától 12 óráig
férfiak részére, 2 órától 7 óráig nők részére,
7—10-ig ismét a férfiak részére. Fürdő Pável-
utca 3. Vasárnap egész nap nyitva.**

* **Találtak két padlódeszkát és két kecs-
kelábat.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőr-
ség I. emelet 7. számú szobájában. — Továbbá
tegnap délelőtt a Kispiacra találtak egy sakte-
rölt libát. Igazolt tulajdonosa átveheti holnap
délig a rendőrségen, különben — romlandó
volta miatt — el fog árveréttetni.

IRODALOM.

A jelen. Három névtelen író ilyen cím alatt ad ki egy fölötté kezdetes irodalmi zsenget. Van benne nemi felvilágosítástól állatvédelemig minden, csak irodalmi érték nincs. Szinte kár is irodalomrovatban ismertetni, de hát a füzairódom termékei számára egyelőre nincs külön rovat. Az ember csak azon csodálkozik, hogyan élhet meg ennyi irodalmi éretlenség? Hogy megírják, azt el lehet képzelni; de hogy elolvassák, sőt meg is fizessék; már ez a kiskorúság jele és tékozlás volna.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Pénteken: Vetélytársak.
Szombaton: Vetélytársak.
Vasárnap: Főkonzul.

Ripp-Ripp.

Ha a tegnap esti előadásról akarunk írni, *Szánthó* Gáspár nevét kell először tollunkra vennünk. Először volt alkalma közönségünk előtt Rippet énekelni s őszinte, nagy sikert aratott vállalkozásával. Játéka nem áll ugyan felette azoknak, akiktől eddig láttuk ezt a parádés bariton szerepet, de az éneke minden alkalommal elragadja a hallgatót. Igazán sajnáljuk, hogy ezt a remek organumú derék énekest, aki baritonista léte sok tenoristát megszegyentene a magas Á-ival, s a ki rendkívüli hangterjedelme és csengő, meleg hangja mellett énekében mindig izléses s előadásában mindig gondos, virágvasárnapról el kell vesztenünk.

Sok tapsban volt része *Károlyi* Leonának is, aki *Lisbeth-Alice* szerepét adta s szép éneke, érzéses játéka nagyon tetszettek. Osztottak a sikerben *Lányi Edit*, *Hajnal*, *Bérczi* és *Kemény Ilona*, de főként *Rück* Károly, az erős kezű karmester.

TÁVIRATOK.

Portugália.

Madrid, febr. 6. Az *El Mundo* jelenti Lisszabonból: Valónak bizonyult, hogy Oppor-tóban több lázadó csapat megtámadta a rendőrséget és a polgárőrséget és néhány pillanatra kitűzte a város házára a reppublikánus zászlót.

Lisszabon, febr. 6. *Ferreira do Amaral* miniszterelnök hosszabb tanácskozást folytatott Castróval, a progresszisták vezérével és Vilhénával, e regeneradok fejével.

A reggeli lapok dicsőíróleg szólnak az új miniszterekről. Másrészt hangzó hírekkel szemben megállapítják, hogy az e hó 8-ára kitűzött temetést eddig nem halasztották el.

Don Miguel braganzai herceg hívei a királyi palotában kitett részvétlre bejegyezték nevüket.

A volt Franco-kabinet tagjai elbucsztak a királytól.

Ilvatalosan megállapítják, hogy a merénylet bekövetkezése után megölt harmadik személy részt vett a merényletben.

Lisszabon, febr. 6. A *Ditrio Illustrado*, a frankoisták lapja kijelenti, hogy teljesen a monarchia szolgálatában áll, ha a Franco-kabinettről beszűntetik a polemikát. A lap dicséri az új miniszteriumot.

Franco tegnap megjelent a királyi palotában és könnyezve hagyta el azt.

Az összes kormányzók és majdnem valamennyi hatóság beadták lemondásukat.

Berlin, febr. 6. Lisszabonból jelentik: *Ferreira* miniszterelnök az új kabinet megalakításánál nagy nehézségekkel küzd. Azok a politikusok, kiket a belépésre eddig felszólított, kijelentették, hogy nem hisznek az új kormányban, melynek élete rövid tartalmu lesz.

EGYESÜLETEK.

Szobafestők értekezlete. A nagyvárad szobafestők és mázólo iparosok szakosztálya ma, pénteken délután 2 órakor az építő-iparosok szövetsége helyiségében a szövetségi közgyűlésen való állásfoglalás megbeszélése végett értekezletet tart, melyre az ügy fontosságára való tekintettel a tagokat pontos időben és teljes számban való megjelenésre ezuton is meghívja *Ungerleider Mór* elnök.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 8. Jogászesztély.
Február 9. A Katholikus Legényegylet bálja a Kereskedelmi Csarnokban
Február 15. Tiszti sétahangverseny a Kereskedelmi Csarnokban.
Február 20. Tiszti »Ronacher-estély« a Kereskedelmi Csarnokban.
Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja.
Február 22. A posta és távirda altisztek és szolgák táncvigalma a Kereskedelmi Csarnokban.

A legényegylet farsangi táncestélye.

A »Nagyvárad Katholikus Legényegylet« 1908. február 9-én Onagysága *Frdlich* Jánosné urnó védnöksége alatt a Kereskedelmi Csarnok dísztermében fejlesztendő könyvtára javára farsangi táncestélyt rendez. Részvételi jegyek árai: Személy-jegy 2 korona; család-jegy (3 személyre) 4 korona; (4 személyre) 5 korona; karzat-jegy 1 korona.

Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz az egyesület. A meghívó kívánatra előmutatandó. A táncestélyen *Dula* Miklós teljes bandája fog játszani. Izletes ételekről és jó italokról pedig *Benrádt Albert* jóhírnevű vendéglős gondoskodik.

A táncestély bevezetője:

1. a bálanya fogadása;
2. felvonulás;
3. kőrmagyar, melyet a következő párok mutatnak be:

Fazekas Rózsika	Gyöngyössy József
Kudar Mariska	Ceizinger Károly
Bereczky Rózsika	ifj. Ertsey József
Bakos Juliska	ifj. Bodnár János
Pápay Etuska	Toth István
Popovics Juliska	Rasztler Ödön
Telegdy Etelka	Kállay János
Plander Mariska	Bodnár József
Oláh Jolánka	Aranyos Géza
Tóth Vilmácska	Bene János
Nemes Mariska	Balázs János
Nagy Juliska	Erdélyi József
Szalay Margitka	ifj. Dobozy János
Bugner Piroska	Kurtosán Mihály
Szántay Mariska	Sáfián János
Németh Margitka	Piscsák Mihály
Horlicska Rózsika	Karakas László
Nemes Juliska	Balázs Endre
Schvartz Erzsike	Csikos Lajos
Patócs Rózsika	Lammel Ferenc.

4. a táncestély fűszere a tréfás »Világpostá« lesz, melyen a legtöbb levelezőlap elárúsítója, valamint az, aki a legtöbb levelezőlapot kapta, kitüntető emléktárgyban részesül, de egy személy csak egy tárgyat nyerhet el.

A művészi és műveléssel kiállított meghívót a napokban bocsátja ki az egyesület, melynek elnökségéhez (Körözs-u. 4. sz.) intézendő minden meghívóra vonatkozó óhajtat.

Jogászesztély. A február hó 8-án tartandó jogászesztély a farsang legsikerültebb mulatsága lesz kétségtelenül. A rendezőség fáradságot nem kímélve, valóságos varázsligetté alkotja át a tánctermet. Pipacserdő és búzavirág fogja borítani az egész termet. A rendezőség ez uton kéri fel mindazon hölgyeket, kik pipacs készítését elvállalták, hogy a kész pipacsokat péntek és szombat délelőtt folyamán a Zöldfa szállodába sziveskedjenek felküldeni. — Tekintettel az estély óriás látogatottságára, a rendezőség karzat jegyeket is bocsájtott ki, melyek előjegyezhetők *Erdődi H. cukrászdájában* és este a pénztárnál átvehetők.

Igazságszolgáltatás.

A mostoha apa.

T. Deák Imre mezőgyáni lakos a múlt év október 29-én reggel *Balogh Sándor* nevű, alig harmadféléves mostoha gyermekét indulatában oly szerencsétlenül ütötte meg öklével bal halántékán, hogy a gyermek az ütés következtében koponyacsonttörést szenvedett és agyhüvely következtében pár óra múlva meghalt.

Deák Imre a kérdéses napon éppen munkába készült. Odament a kis mostoha fiúcska bölcsőjéhez, hogy megcsókolja. A gyermek egyáltalában nem szívelte a mostoha apját, nem engedte, hogy megcsókolja, hanem hangos sírásra fakadt. A mostoha apát ez annyira indulatba hozta, hogy öklével megütötte a gyermeket a bal halántékán, aztán anélkül, hogy a fiúcskával tovább törődött volna, eltávozott hazulról. A fiúcska erős sírására beszaladt az édesanya és rémülve látta, hogy fia feje az ütéstől egészen megdagadt. Mire *Deák* Imre délelben hazakerült, a kis ártatlan már halott volt.

A mostoha apát pörbe fogta a nagyvárad kir. ügyészség halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt. Tegnap itélkezett a mostoha apa felett a nagyvárad esküdtszíveség *Korn* Lajos törvényszéki bíró elnöke alatt. Szavazó bírák voltak: dr *Csulyok* Béla és dr *Szentlélek* Kálmán törvényszéki bírák. A vád képviselőiben *Vattay* József kir. alügyész járt el; a vádlottat dr *Poyvár* Széver ügyvéd képviselte.

A bizonyítás felvétele után az ügyész terjesztette elő erős jogász érveléssel vádbeszédét, majd a védőügyvéd vitatta, hogy *Deák* Imre cselekménye a szülei fenytésre irányult és esetleg gondatlanságból okozott vétség, vagy legrosszabb esetben erős felindulásból elkövetett halálos testi sértés.

Az esküdtek erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértés büntetésben mondták bűnösnek a vádlottat, mire a bíróság 3 évi börtönre ítélte a kegyetlen mostoha apát. A vád és védelem egyaránt semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatorzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 6.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza apr. 1908	—	11.91
Rezs apr.	—	11.81

Zab ápr. — — — — —	8.51
Tengeri máj. 1908. — — — — —	7.32

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 6.

Osztrák hitelrészvény — — —	626.25
Magyar hitelrészvény — — —	734.75
Leszámitoló bank — — —	463.—
Rimamurányi — — —	509.25
Osztrák m. államvasuti részv. — — —	644.50
Közuti vasut — — —	528.50
Városi villamos vasut — — —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. febr. 6.	
Magyar arany járadék 4 száz. — — —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz. — — —	92.—
Magyar koronajáradék — — —	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz. — — —	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény — — —	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön — — —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön — — —	140.—
Osztrák járadék papirban — — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben — — —	96.50
Osztrák járadék aranyban — — —	113.75
Osztrák korona járadék — — —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény — — —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény — — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény — — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény — — —	693.50
20 frankos (Napoleonkor) — — —	19.20

Szigligeti-Színház.

Ma, pénteken, február 7-én, szinre kerül:

Ujdonság itt először!**A vetélytárs.**

Szinmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Brizeux André	szobrász	Tóth Elek
Jane felesége	— — —	E. Kovács Mariska
De Mortagnes	— — —	Krasznai
De Mortagnes Simonne	— — —	Angyal Ilka
De Chamblay	— — —	Tóth I.
De Chamblayné	— — —	Reviczky Rózsi
Pontesercoyx	— — —	Szarvassi S.
Rafiadoli	— — —	Juhay J.
Sormiers	— — —	Körmendi K.
Ligneuil báró	— — —	Fehér Gyula
Ligneuil báróné	— — —	Simon Mariska
Óreg gipszöntő	— — —	Rajcsányi
Első inas	— — —	Erdélyi Sándor
Második inas	— — —	Rózsa
Mester inas	— — —	Eröss Sándor

HELYTARAK: Nagypáholy 14 koron. I. földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zselye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Tálalászek, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 30 fill. II. emeleti zártszek 30 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 30 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Keszete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton, február 8-án szinre kerül:

A vetélytárs.

Szinmű 3 felvonásban.

REGÉNYCSARNOK.**Első kortes-utam.**

Irtá Lukách Géza.

(Folytatás.) (6)

Erről tanuskodhatik Hlinka Anna, aki ügyének elmozdítása végett egy jól táplált kakassal állított be, de a kakassal együtt reptült ki a jegyzői lakból. Nem különben Lipták Gyuró, aki egy malackával akarta az igazságot megreparálni. Ezt már jól képen is törülte, mielőtt kilendítette az ajtón.

Gondoljátok csak meg, ha azt a sok aján-dék-kakast és malacot inkább a takarékpénz-tárba rakjátok, egy pár hónap alatt egész fal-kaitok lesznek.

Vagy talán féltek a földesurtól, aki azt a nyálás síhedert, kiből jót nem nézek ki (soha sem láttam) akarja a nyakatokba varrni. No, attól ugyan ne tartssatok, más világot élünk már. Azt bebizonyították a dubroviaiak, mikor vörös kakast röpiettek uraságuk tanyájára.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy ti is gyujtsátok fel az uraság kazait, de ha komisz-kodik veletek, jelentsétek ki, hogy ti is elvitor-láztok a legsötétebb Amerikába, azután turhatja maga a földjét.

Azután meg az én parolám sem disznóláb ám. Ó felsége a király kabátjának van szeren-csége általam viseltetni. A ti fiaitok is viselik és fogják viselni és a regimentnél bennem hatalmas párfogót, második apjukat fogják megtalálni s szeretném azt a káplárt látni, aki a ti cse-metéiteket pofozni merje.

Különbön ez az ur itten sem kutya ám — s öcsémre mutattam.

Ez kataszteri főbecslőbiztos, ez fogja hatá-rotokat felmérni és osztályozni s majd csinál az igazságot. A földesur tagjait az első osztályba, a ti páskaitokat pedig az utolsó osztályba fogja bebecsülni. A ti adótok le, az uraságé pedig fel fog szállani, hogy csak úgy hóg bele.

Ajánlom tehát a bátyámat melegen s bizto-síthatlak, hogy amíg meleg lesz, nem fog hü-vőre kerülni.

Beszédemnek az adóra vonatkozó részével bámulatos hatást tettem. A bratyik megvadulva ölekeztek és éljeneztek, esküdöztek, hogy bá-tyántól, — akinek ily előkelő és hatalmas atyafisága van, csak ásó-kapa választhatja el.

Bátyám most úgy vélekedett, hogy vizitel-jem meg a birónét, mert viseli a nadrágot, a a biró pedig a papucsot, — jó lesz tehát őt is ügyünknek megnyerni.

Átadtam tehát az ölelkező bratyikat öcsém-nek, ki szintén értett hozzá, hogy kell majd lyukat beszélni a hasukba.

Kellő óvatossággal nyitottam a biró portá-jára, mert el voltam készülve, hogy egy pár komondor fog üdvözölni. Megbűvölve állottam meg a küszöbön, mert komondor helyett egy szobacicus formájú, szemrevaló fehérceledet láttam az udvaron, ki felgyürközve biró uram ünneplő köntösét porolgatta.

Olyan gömbölyded karjai voltak, akárcsak alabástromból faragták volna.

Hamisos arcán egyet csipve kérdém tőle:

— Hát itt van-e a biróné, galambom?

Nem volt rugós, mert elmosolyodva mondá:

— Hát itt vagyok, vitéz hadnagy ur, én vagyok a biróné.

Mikor hűledezve meresztém rá szememet, kacagva mondá:

— Ugy-e, maga azt hitte, hogy egy tenye-res-talpas, terjedelmes parasztyunyás asszony-ságot fog itt találni, pedig hát én uri házaknál nevelkedtem és legutóbb komorna voltam a főispánnénál.

— Ohó! komorna? Ezt már szeretem — felelém — én a társadalom ezen osztálya iránt

mindig nagy érdeklődéssel viseltetem, sőt most is rajongok a komornákért.

— Igen, tapasztaltam az előbb is — felelt vissza a biróné.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőjét felajánló

Dr. VUCSKIOS GYULA.

44—1908. vszám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a zilahi kir. járásbírósnak 1907. évi 6379. számú végzése következtében dr. Keller Samu ügyvéd által képviselt Keller S. cég javára, özv. Orosz Gyuláné ellen 560 K s jár. erejéig 1907. évi szeptember hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfogalt és 3065 kornára becsült következő ingóságok, u. m.: butorneműek, varrógép, ló, szekér, szána és tengeri göré nyilvá-nos árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a margittai kir. járásbírósnak 1907-ik évi V. 379/2. számú végzése folytán 560 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi július hó 17-ik napjától járó 6 százalékos kamatai, harmadszázalék váltódj és eddig összesen 149 kor. 21 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Szép-lakon végrehajtást szenvedett lakásán lendő meg-tartására 1908. évi február hó 12-ik napjának dél-előtti 9 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becs-áron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfogaltatták és azokra kielégí-tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is el-rendeltetik.

Kelt Margittán, 1908. január hó 19-ik napján.

Jóny Lajos,

kir. bír. végrehajtó.

REGISTARIVAT

Gépezés-

kovács

kerestetik a szentjobbi apát-sági uradalomba folyó évi április hó 1-re. A kovács-munkához saját szerszámait köteles használni, a cséplés után pedig külön jutalékban részesül

Megkeresések:

Legény Oszkáruradalmi intézőhöz **Szentjobb Bihar-megye** küldendők.

Ügyes szobaleány

15 éves, ajánkozik uri házakhoz. Cím a kiadóban.

Természetes alkólikus

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és huyghajtó gyógyhatásu
Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
tüdő, rekedtség, köhögés,
köszvény és hálbetegségeknel.
Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. 307. 1-50

Elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező INTÉZET Nagyváradon.

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy országos hirnevü

kocsi gyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt **elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel** bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyen megnyitott és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben **kardok, tisztí fém felszerelések**, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüstneműek, asztal- és szobadiszek, gyertyatartók, stb. fényes és matt

nikkelezését

sárga és vörös rezelését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készítünk és javítunk

orvosi és fizikai műszereket.

továbbá elvállaljuk **elektromotorok szerelését és javítását** több évi jótállással
Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.
(Saját ház). Gyártelep. Telefon 785-446

Leszállítottuk az árakat minden egyes divatcikkben a leltár előtt!

Ruhaszövetekben, selymekben, vászon és asztalneműekben, szőnyeg és függönyökben nagy választék meglepő olcsó árak mellett.

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-FÜRDŐ-OTTHON.

Nem kell a **rheuma, oszuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztethi gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csúzt, rheuma, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszulletet, vagy nehéz légzést, stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. helyeg bektüldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370 4 fillérbe kerül. 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetűk is itt kaphatók. Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII. Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-szálloda 26. sz.**, hol naponta 8-10 és 2-5-ig felvilágosítással szolgál.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Hirdetések

felvétetnek
a lap kiadóhivatalában.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segély-
szövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segély-
szövetkezet« 1908. január 1-én új évtár-
sulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910.
év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti
számban jegyezhet üzletrészeket s minden
üzletrész után hetenként 20 fillér
(10 kr.) fizetendő. A három év eltelte
után az évtársulat feloszlik s az összes jöve-
delem a résztvevők között felosztatik és min-
denki megkapja a befizetett tőkét a felmerült
haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgot elő-
mozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben
minden tag heti betétei által önmagának tőkét
gyűjt, mely a heti részletekben való befizeté-
sek dacára is a takarékpénztári kamatozásnál
magasabb nyeresémet-osztalékot hoz és mert
minden tag az általa befizetett összeg négy-
ötöd részét 6 százalékos kamattal mellet minden
előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen
felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket
postai cheque-lapok útján teljesít-
hetik.

A szövetkezetbe való belépés
alkalmával üzletrészenként 10 fill.
(5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy
heti részlet lefizetése után már
mindenki megkapja saját nevére
írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik az 1908. január
3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai ohajtanak
lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti
üzlethelyiségünkben (Kossuth-Lajos-utca 4. sz.)
mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

13-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszereint 2000 tagja van
mintegy 35000 üzletrészszel.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szoda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra
össze nem tévesztendő mesterségesen előállított,
kevésbé kiadós szénsavval
Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásvány-
vizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. lefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor.
60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fény-
képés-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillr-raktárunkat
megtétezésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motortjkat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelé-ét, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Üzlet felosztatás!

Tudomására hozzuk a nagyérdemű közönségnek, hogy az évek óta fennálló detail-üzletünket, más vállalat miatt
teljesen felosztatjuk, ellenben gyárunkat tetemesen megnagyobbítjuk
és a raktáron levő összes férfi- női- és gyermekcipőket a legfinomabb kivitelig minden elfogadható áron áru-

Berendezés eladó!

sitjuk el, kérjük ezen ritka alkalmat felhasználni míg a készletünk tart.

Berendezés eladó!

Tisztelettel

Nádor Henrik és Társa

Nagypiac-tér, Kereskedelmi palota.